

ประเภทภูมิปัญญาด้าน ประดิษฐ์ แป้งเครื่องทุนแรง

ชื่อภูมิปัญญา ผ้าห่มตาโก้

บทนำ/ความสำคัญของภูมิปัญญา

ผ้าห่มตาโก้ เป็นผ้าห่มให้ความอบอุ่น ซึ่งมีทั้งผ้าที่ใช้ห่มคลุมในเวลาปกติ และใช้ห่มเวลานอน เนื่องจากพื้พื้นเมืองจะมีขนาดหน้าแคบ คือ กว้างประมาณ 60 เซนติเมตร ดังนั้นจึงมีลักษณะใช้ผ้าสองผืนเย็บเพลาะด้านข้างต่อกัน เพื่อให้มีขนาดกว้างประมาณ 120 เซนติเมตร ความยาวประมาณ 200 เซนติเมตร พอเหมาะแก่การห่มคลุม

ผ้าห่มที่พบทั่วไปในเมืองน่าน มาตั้งแต่อดีตคือ ผ้าห่มตาแสงหรือผ้าห่มตาโก้ เป็นผ้าฝ้ายทอลายยกดอก โดยใช้เขา 3-4 เขา สีที่นิยมคือดำ แดง ขาว ซึ่งสลับสีทั้งเส้นพุ่งและเส้นยืน ทำให้เกิดเป็นลายตารางสี่เหลี่ยม บางผืนก็มีสีแดงสลับขาว ดำสลับขาว หรือสีขาวทั้งผืน มีริ้วสีดำเฉพาะเส้นยืน ริมผ้าทั้งสองข้าง ผ้าที่ใช้คลุมตัวในเวลาปกติเรียกว่า “ผ้าคลุม” จะมีขนาดราว 120 X 200 เซนติเมตร ส่วนผ้าที่ใช้ห่มนอนเรียกว่า “ผ้าตัวม” มักจะทอให้มีขนาดยาวอีกเท่าตัว คือราว 400 เซนติเมตร แล้วพับทบเย็บหัวท้ายติดกัน ทำให้ผ้ามีความหนา 2 ชั้น ทำให้เกิดความอบอุ่นมากขึ้น

นอกจากนี้ยังมีผ้าห่ม ที่ทอด้วยลายมุกทั้งผืนเป็นลายทางยาวเรียกว่า “ลายงูลอย” สลับ “ลายหน่วย โดยเครือ” ผืนผ้าเป็นสีทองส่วนลายมุก (จิด) ทั้งผืน เป็นสีแดง หรือสีดำคราม ผ้าห่มชนิดนี้ ถ้าใช้ห่มนอนจะมีผ้าพื้นสีขาวซ้อนอีกชั้นหนึ่ง โดยเย็บเฉพาะส่วนเชิงด้านบน ติดกันทำให้ผ้ามีความหนา 2 ชั้น ให้ความอบอุ่นมากขึ้น นับว่าเป็นภูมิปัญญาปัญญาทางการประดิษฐ์ การแปง ของคนพื้นบ้าน ที่ควรจะศึกษาและอนุรักษ์ต่อไป



แหล่งข้อมูล

นายญาณ สองเมืองแก่น

บ้านเลขที่ 184 หมู่ 4 ตำบลกลางเวียง อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน 55110

☎ 054 - 781105